

Anmerkning til skrifteegna på omslagbaksida til den islandske homilieboka

ROBERT NEDOMA

I det nest siste hefte av *Nytt om runer* skriver hovedredaktøren av tidsskriftet (Knirk 2004, 20) om forskjellige runer, bokstaver og tegn, som er risset inn på selskinnsomslaget til den islandske homilieboka (Kungliga Biblioteket Stockholm, perg. 15, 4°)¹. På baksida finnes en stor pil; spissen er dobbelt (eller tredobbelt) risset og peker til klaffen. Til høyre og litt nedenfor er det tre bokstaver, som utvilsomt ikke er runer.

Andrea de Leeuw van Weenen leser – med Börje Westlunds samtykke (etter autopsier i årene 1974 og 1992) – en sekvens av tre gotiske bokstaver η κ ζ (de Leeuw van Weenen 1993, 26). Derimot erkjenner James E. Knirk „til høyre latinske (gotiske?) bokstaver, muligens ‘nøa’ eller ‘moa’“ (Knirk 2004, 20; jfr. nedenfor, fig. 1). Men det er klart, at Knirks to lesninger er problematiske: på den ene side kan tegnet nr. 2 kanskje være $\langle\emptyset\rangle$ (diagonalstreken av \emptyset er en [for kort] *backslash*, ikke en *slash*) eller $\langle o \rangle$ (der er jo en diagonalstrek), og på den annen side kan tegnet nr. 3 kanskje være $\langle a \rangle$ (den øverste delen skulle peke til venstre, men den er rett).

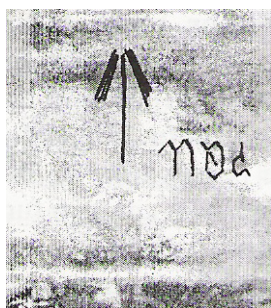

Fig. 1

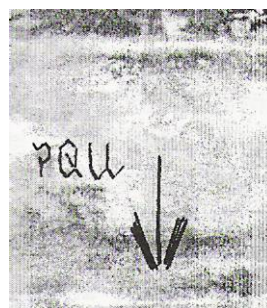

Fig. 2

Bokstavsekvensen på omslagbaksida til den islandske homilieboka (etter Knirk 2004, 20).

Under forutsetningen av at Knirks digitaliserte bilde er korrekt, kan det formodes at bokstavene skulle bli snudd på hodet (se ovenfor, fig. 2): nå erkjenner man tre majuskler PQU. Om sekvensen er en ‘meningsløs’ skriveøvelse eller om den har en betydning og hvilken betydning, er helt uklart; men i alle fall er bokstavsekvensen PQU ikke noen vanlig abbreviasjon i de gamle manuskriptene.²

¹ Faksimileutgave: de Leeuw van Weenen 1993 (avbildninger av omslaget s. xv f.). – Håndskriftet dateres til omkring 1200; jfr. f. eks. ONP-R, 474 sub *Holm perg 15 4°*.

² En rikholdig bibliografi til temaet abbreviasjoner i latinske og folkespråklige manuskripter findes hos Römer 1997, 207 ff.

Bibliografi

Knirk 2004 = James E. Knirk, Runeinnskrifter på omslaget til den islandske homilieboka.

In: *Nytt om runer* 17 (2002, publ. 2004), 20. – Også i internett: URL http://ariadne.uio.no/runenews/nor_2002/icel01jk.htm (17.4.2006).

de Leeuw van Weenen 1993 = *The Icelandic Homily Book: Perg. 15 4° in the Royal Library, Stockholm*, ed. Andrea de Leeuw van Weenen (= Íslenzk handrit, Series in quarto, 3; Reykjavík 1993).

ONP-R = *Ordbog over det norrøne prosasprog. Register / A Dictionary of Old Norse Prose. Indices* (København 1989).

Römer 1997 = Jürgen Römer, *Geschichte der Kürzungen. Abbréviaturen in deutschsprachigen Texten des Mittelalters und der Frühen Neuzeit* (= Göppinger Arbeiten zur Germanistik 645; Göppingen 1997).

Nachbemerkung: Eine kürzere Fassung dieser Miszelle war für das letzte Heft von *Nytt om runer* (i.e. 18 [2003, publ. 2005]) vorgesehen, gelangte aber sodann nicht zum Abdruck.

[18.4.2006, URL korrigiert 18.3.2021]